

Nr 152

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen om vissa intrång i Stora Sjöfallets nationalpark; given Stockholms slott den 4 november 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen hemställs om riksdagens medgivande till vissa begränsade intrång i Stora Sjöfallets nationalpark för att möjliggöra den s. k. fjärde suorvaregleringen.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland i statsrådet på Stockholms slott den 4 november 1966.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, fråga om *intrång i Stora Sjöfallets nationalpark* och anför.

Inledning

I skrivelse den 16 juni 1965 har *Övre Norrbygdens vattendomstol* — till efterrättelse av Kungl. Maj:ts beslut den 11 februari 1965 med stöd av 4 kap. 13 § vattenlagen — hemställt om Kungl. Maj:ts prövning av fråga om ytterligare reglering — den fjärde i ordningen — av Suorvasjöarna inom Norrbottens län. Häröver har remissyttranden avgetts av kammarkollegiet, länsstyrelsen i Norrbottens län efter hörande av vederbörande förste konsulent inom lappväsendet och lappbyar samt Jokkmokks kommun och länsorganet för vattenkraftfrågor, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen efter hörande av lantbruksnämnden i Norrbottens län, fiskeristyrelsen efter hörande av vederbörande fiskeriintendent, statens vatteninspektion, chefen för försvarsstaben, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), riksantikvarieämbetet, statens naturvårdsnämnd, Sveriges geologiska undersökning (SGU), renbetesmarksutredningen, Lule älvs flottningsförening och Svenska samernas riksförbund. Vidare har lantbruksstyrelsen avlämnat en särskild utredning om den avsedda regleringens inverkan på renskötseln, vilken utredning varit föremål för viss remissbehandling.

I skrivelse den 30 juni 1965 har *statens vattenfallsverk* hemställt om Kungl. Maj:ts tillstånd att för berörda fjärde reglering av Suorvasjöarna få göra det intrång i Stora Sjöfallets nationalpark m. m., som blivande tillstånd enligt vattenlagen kan innebära. Över skrivelsen har remissytt-

randen avgetts av kammarkollegiet, kommerskollegium, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen efter hörande av rennäringsnämnden, statens naturvårdsnämnd efter hörande av Vetenskapsakademiens naturskyddskommitté, Svenska naturskyddsföreningen och Samfundet för hembygdsvård, länsstyrelsen i Norrbottens län efter hörande av vederbörande förste konsulenter vid lappväsendet och lappbyar, länets hushållningssällskap och naturvårdsråd samt Jokkmokks kommun och länsorganet för vattenkraftfrågor, fiskeristyrelsen efter hörande av sötvattenslaboratoriet och vederbörande fiskeriintendent, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, telestyrelsen, riksantikvarieämbetet, SMHI, SGU, renbetesmarksutredningen och Svenska samernas riksförbund.

Tidigare regleringar rörande Stora Sjöfallets nationalpark

Stora Sjöfallets nationalpark avsattes genom riksdagsbeslut år 1909 i syfte att bevara ett högnordiskt fjällandskap i dess naturliga tillstånd. Nationalparken är belägen kring Stora Lule älvs översta lopp. I norr omfattar den delar av sjöarna Satisjaure, Kakerjaure, Pätsats, Teusajaure, Suorkijaure och Autajaure. Dessa tillhör nederbördsområdet för älven Vietasjokk. Nationalparkens areal var ursprungligen 1 500 km². Ett större område, inneslutande främst sjöarna längs parkens mitt från Lilla Sjöfallet väster ut — gemensamt benämnda Suorvasjöarna — jämte erforderligt byggnadsområde undantogs emellertid från parken enligt beslut år 1919 för att möjliggöra reglering av dessa sjöar.

Suorvasjöarna har hittills varit föremål för tre regleringar efter tillstånd av vederbörande vattendomstol åren 1927, 1939 resp. 1963. Genom de första och andra regleringarna av Suorvasjöarna tillkom dämningssgränser vid + 428,98 m resp. + 435,78 m. Genom den tredje Suorvaregleringen höjdes dämningssgränsen till + 438,86 m.

I samband med sistnämnda reglering och reglering av sjön Satisjaure medgav 1962 års riksdag (prop. 126, JoU 17, rskr 200) vissa intrång i nationalparken, dock utan att någon ändring av parkens gränser tills vidare skulle företas. Samtidigt bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att, om så senare kunde anses moliverat, medge intrång i nationalparken genom anläggande av en kraftstation vid Vietas och därmed sammanhängande till- och avloppsleder m. m. Sedan Övre Norrbygdens vattendomstol därefter i deldom den 17 juni 1964 meddelat tillstånd för vattenfallsstyrelsen att anlägga nämnda kraftstation har Kungl. Maj:t genom beslut den 27 juli samma år medgett intrång i nationalparken i den mån det erfordrades för att berörda tillstånd skulle kunna tas i anspråk. Såsom villkor för medgivandet har Kungl. Maj:t föreskrivit, att från sjön Suorvajaure till Stora Sjöfallet varje sommar skall ske en minimitappning av 100 milj. m³ vatten eller

den större vattenmängd som Kungl. Maj:t för viss tid av särskilda skäl kunde komma att föreskriva. I beslutet har uppdragits åt vattendomstolen att efter ytterligare utredning inkomma till Kungl. Maj:t med förslag angående handhavandet av tappningen till Stora Sjöfallet.

Till följd av utbrytningen år 1919 och den tredje Suorvaregleringen har av nationalparken ca 160 km² — varav övervägande delen utgörs av vattenområde — tagits i anspråk.

För nationalparken gäller reglemente den 28 oktober 1960 (nr 662). I fråga om det från parken år 1919 utbrutna området gäller av Kungl. Maj:t, med stöd av riksdagens bemyndigande, i skrivelse till Vetenskapsakademien den 26 september 1919 meddelade föreskrifter. Enligt dessa skulle inom området få utföras de arbeten som erfordrades för då tillämnad reglering. I övrigt skulle de för nationalparker gällande bestämmelserna i allt väsentligt äga motsvarande tillämpning. Beträffande till byggnadsområde för Satisjaure- och Vietasföretagen avsatta delar av nationalparken har Kungl. Maj:t genom beslut den 18 maj 1962 resp. den 27 juli 1964 meddelat vissa bestämmelser. Dessa innebär att intrång inte får ske i större omfattning än vattendomstolen anser behövt för att utföra nämnda företag eller — i den mån behovet av intrång inte prövas av domstolen — vattenfallsverket i samråd med domänstyrelsen bestämmer.

Förslag rörande ytterligare reglering m. m.

Vattenmålet. I den tidigare nämnda skrivelsen den 16 juni 1965 har *Övre Norrbygdens vattendomstol* underställt Kungl. Maj:t frågan om hinder möter mot *Suorvasjöarnas fjärde reglering*.

Det begärda regleringstillståndet avser rätt för vattenfallsverket att dels medelst tre dammar belägna strax nedströms nuvarande dammar uppdämma Suorvasjöarna till höjden + 453,0 m och att sänka vattenståndet i sjöarna till + 423,0 m, dels i Vietas kraftstation få tillgodogöra sig den genom regleringen utökade fallhöjden, dels ock i vattenvägarna till Vietas kraftstation få utföra de kompletteringsarbeten som är nödvändiga för utnyttjandet av den högre fallhöjden. Regleringen är avsedd att bedrivas som års- och flerårsreglering. Vattenfallsverket önskar att med iakttagande av vissa vattenhushållningsbestämmelser variera vattenytan mellan nyss angivna höjder och fritt handha tappningen från magasinet.

Vattenföringen i Stora Sjöfallet skall omfatta, förutom den lokala tillrinningen, den genom Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 27 juli 1964 föreskrivna vattenmängden av 100 milj. m³ per år eller den större vattenmängd som Kungl. Maj:t för viss tid och av särskilda skäl må komma att föreskriva. Regleringsmagasinets bruttorymd blir 5 900 milj. m³.

Vattendomstolen beräknar bruttonyttan av regleringen till 275 milj. kr.

Sedan byggnadskostnader, inberäknat kostnader för skadeförebyggande åtgärder, samt skador på egendom frånräknats utgör nyttoöverskottet enligt domstolens beräkning 198,8 milj. kr.

Vattendomstolen har funnit att bestämmelserna i 2 kap. 3 § första stycket vattenlagen inte utgör hinder mot regleringen.

Vid prövning av företagets tillåtlighet enligt andra stycket samma paragraf har domstolen ansett, att företagets inverkan i annat avseende än på rennaringen ej utgör hinder emot dess genomförande. De skador och olägenheter som kan komma att drabba rennaringen, vilken enligt domstolens mening måste anses utgöra näring av större betydelse, uppskattas till 3,5 milj. kronor och bedömes vara av sådan omfattning att denna näring kommer att lida väsentligt förfång. Domstolen har därför funnit hinder mot företaget föreligga enligt 2 kap. 3 § andra stycket vattenlagen.

Enligt stadgande i 2 kap. 20 § 3 mom. vattenlagen skall vattendomstol, som anser att tillämnad byggnad bör tillåtas trots att hinder möter enligt 2 kap. 3 § första och andra styckena vattenlagen, hänskjuta frågan om företagets tillåtlighet till Kungl. Maj:t. Vattendomstolen har i skrivelsen till Kungl. Maj:t åberopat stadgandet i 2 kap. 20 § 3 mom. vattenlagen. Domstolen har därvid förklarat sig förutsätta, att företagets inverkan på nationalparken löses och har vidare föreslagit, att domstolen ges befogenhet att tillåta resp. att ålägga vattenfallsverket att utföra åtgärder inom nationalparken för att förebygga och minska skador på renskötseln.

Genom regleringen kommer enligt domstolen ytterligare 22,7 km² av Stora Sjöfallets nationalpark att överdämmas. Även områden ovan dämningegränsen kan behöva disponeras, tillfälligt eller permanent, för åtgärder i skadeförebyggande syfte. På vissa ställen avser vattenfallsverket att utta massor för utförande av regleringsanordningarna. Nämda arbeten, som är nödvändiga för att genomföra regleringsföretaget, är inte tillåtna enligt det för nationalparken gällande reglementet.

Vid remissbehandlingen av vattendomstolens skrivelse angående frågan om regleringsföretagets tillåtlighet enligt vattenlagen har från vissa håll gjorts erinringar och framförts förslag om särskilda villkor för företagets genomförande till skydd för nationalparksintresset.

Vetenskapsakademiens naturskyddskommitté framhåller att växt- och djurlivet kommer att utsättas för total förstörelse inom ett mycket stort område som inte eller endast obetydligt berörts av tidigare botaniska och zoologiska undersökningar. Enligt kommittén bör en mångsidig och grundlig dokumentarisk undersökning av växt- och djurvärlden inom det nya dämningområdet företas före dämningens genomförande. Dessutom bör dämningens geologiska och naturgeografiska förhållanden undersökas. På grund av områdets stora utsträckning måste dessa fältundersökningar påbörjas i god tid före dämningen och fortgå under flera år.

Kommittén beräknar kostnaderna för undersökningarna till sammanlagt 260 000 kr. Liknande synpunkter har framförts av bl. a. *statens naturvårdsnämnd* och *kammarkollegiet*, vilka förordar att som särskilt villkor för företaget föreskrivs skyldighet för vattenfallsverket att bekosta nyssnämnda undersökningar.

Svenska naturskyddsföreningen understryker bl. a. nödvändigheten av att Stora Sjöfallet under turisttid får en så riklig vattenföring som möjligt och att även under resten av året viss vattenmängd framgår genom fallet. *SGU* finner det likaledes viktigt att i vattenhushållningsbestämmelserna för suorvaregleringen föreskrivs en sådan minsta vattenframsläppning under högsommartid till Stora Sjöfallet att fallets naturliga utseende i någon mån bevaras.

I en utredning i målet, vilken åberopats av *lantbruksstyrelsen*, anförs bl. a., att den undersökning, som företagits om inverkan på rennaringen inom Sörkaitums och Sirkas lappbyar, därest Suorvasjöarnas fjärde reglering kommer till stånd, inte gett anledning till antagande att företaget skulle orsaka väsentligt intrång i näringen som sådan. En skadereglering i målet som tar sikte på ett stöd för en utveckling av rennaringen mot en mera rationell och därmed även ekonomisk form torde i stor utsträckning kunna eliminera befarat intrång.

Vattenfallsverkets framställning. I den i inledningen nämnda skrivelsen den 30 juni 1965 har *statens vattenfallsverk* anhållit om Kungl. Maj:ts tillstånd att för byggnadsarbeten, skadeförebyggande åtgärder samt för upp-dämning få göra det intrång i Stora Sjöfallets nationalpark resp. inom det från nationalparken år 1919 utbrutna byggnadsområdet som föranleds av den fjärde suorvaregleringen.

Regleringen medför enligt vattenfallsverket att ytterligare ca 23 km² av nationalparken överdäms. De avsedda regleringsanordningarna kommer att ligga helt inom förenämnda byggnadsområde. För massuttag och vägar till dessa kommer dock intrång att behöva göras i nationalparken på vissa platser som inte omfattas av tidigare tillstånd till byggnadsarbeten för Satisjaure- och Vietasföretagen.

I r e m i s s y t t r a n d e n a över vattenfallsverkets framställning uttalas i huvudsak att intrånget bör få komma till stånd under förutsättning att det förenas med vissa villkor.

Domänstyrelsen framhåller, att i samband med 1961 års överenskommelse mellan vattenfallsstyrelsen och naturvårdens representanter diskuteras även frågan om en ökad reglering av Suorvasjöarna. I enlighet med de överväganden som då gjordes vill domänstyrelsen ej motsätta sig den fjärde suorvaregleringen.

Statens naturvårdsnämnd framhåller, att regleringen genom överdämningen av betydande arealer med nödvändighet medför en mycket menlig

inverkan på landskapsbilden samt naturförhållandena i övrigt. Som särskilt allvarliga framstår härvid skadorna till följd av flerårsregleringen. Under tider då flerårsmagasinet utnyttjas torde området, innan magasinet på nytt fyllts, bli ytterst svårtillgängligt och förfulat genom stora torrlagda strandplan samt ha mycket litet att erbjuda en besökare. Enligt 1961 års överenskommelse mellan naturvårdsdelegationen och vattenfallsstyrelsen tillhör Suorvasjöarna den grupp av vattendrag mot vilkas exploatering för kraftändamål naturskyddet ej skulle framställa erinran. Den nu föreslagna, ytterst hårda regleringen av Suorvasjöarna innebär ett väsentligt krafttillskott. Härtill kommer att regleringen drabbar vattendrag som till följd av tidigare ingrepp i stor utsträckning förlorat sin ursprungliga karaktär. Därest den föreslagna regleringen kommer till stånd bör detta enligt naturvårdsnämndens mening öka möjligheterna att undantaga andra ännu ej utbyggda sjöar och/eller delar av vattendrag från exploatering. Med hänsyn härtill vill nämnden ej yrka att regleringen på grund av naturvårdsintresset skall begränsas under förutsättning dock att ett tillstånd förenas med vissa av nämnden angivna villkor. Enligt nämnden är den av sökanden föreslagna röjningen inom uppdamningsområdet otillfredsställande. Röjningen bör göras mera fullständig. Vidare bör medel ställas till förfogande för naturvetenskapliga undersökningar inom nationalparken.

Några remissinstanser avstyrker massuttag från tre av de i framställningen angivna täktområdena, betecknade A 25, B 2 och B 8. Området A 25 är beläget på tröskeln till Stora Sjöfallet. Området B 2 ligger intill gränsen för det år 1919 utbrutna byggnadsområdet i anslutning till det s. k. skvalränneområdet. Området B 8 omfattar Rissajokks mynningsområde vid Järtajaure.

Beträffande området A 25 erinrar *statens naturvårdsnämnd* om att nämnden i andra sammanhang, då fråga väckts om intrång i Stora Sjöfallets nationalpark, strävat efter att i största möjliga utsträckning bevara miljön kring falltröskeln, som utgör kärnan i nationalparken, fri från bebyggelse och andra ingrepp. Härtill kommer enligt nämnden vissa geologiska synpunkter. Området B 2 har ett betydande kvartärgeologiskt intresse. Vattenfallsverket har genom beslut av Kungl. Maj:t den 13 november 1964 vägrats att utföra förberedande undersökningar för massuttag inom området. Som en konsekvens härav bör enligt nämnden ej heller täkt få förekomma där. Nämnden finner det mycket önskvärt att även området B 8 undantas från täkt.

Då det ännu inte med större säkerhet kan avgöras om uttag inom angivna områden verkligen kommer att behövas föreslår *kammarkollegiet*, att framställningen vad gäller dessa täktplatser f. n. inte skall föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Beträffande övriga täkter framhåller kammarkollegiet önskvärdheten av att uttagen koncentreras till så få områden som möjligt. Kollegiet föreslår, att domänstyrelsen får i uppdrag att i sam-

råd med naturvårdsnämnden närmare bestämma i vilken ordning och omfattning täktplatserna får tas i anspråk.

Vidare erinrar kammarkollegiet om att ifrågavarande marker omfattas av 56 § lagen den 18 juli 1928 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige (nr 309). Upplåtelse av grustäkt får därför ske endast mot avgift som skall användas till förmån för lapparna eller verksamhet på den mark upplåtelsen avser. Generellt bemyndigande att meddela upplåtelser enligt renbeteslagen av bl. a. grustäkt har lämnats länsstyrelserna, varvid intäkterna från upplåtelseerna tillgodogörs statens lappfond. För nationalparkerna gäller emellertid särskilda bestämmelser. Enligt 4 § kungörelsen den 11 december 1964 om tillämpning av naturvårdslagen (nr 825) skall intäkter av en nationalpark tillföras nationalparkens kassa. Enligt kollegiets mening bör grustäktsavgifterna i förevarande fall lämpligen användas till något renskötselns närliggande ändamål, t. ex. till anläggande av en väg från Suorvadammen söderut till trakten av Niavve, vilket föreslagits av Sirkas lappby. Kollegiet hemställer att Kungl. Maj:t — i samband med att domänstyrelsen ges bemyndigande att meddela de grusupplåtelser som erfordras — förklarar att medel som inflyter genom upplåtelseerna skall enligt de närmare bestämmelser som Kungl. Maj:t framdeles vill meddela användas för att tillgodose utgifter inom parken som särskilt gagnar renskötselns. *Svenska samernas riksförbund* hävdar likaså att nyss berörda ersättningar bör tillföras samerna.

Kammarkollegiet föreslår, att som villkor för nationalparksintranget föreskrivs att vattenfallsverket skall vara skyldigt att till Stora Sjöfallet varje sommar framsläppa en vattenmängd av i genomsnitt 400 milj. m³. Liksom skedde i Kungl. Maj:ts beslut den 27 juli 1964 angående Vietas kraftstation är det enligt kollegiet lämpligt att det uppdrages åt vattendomstolen att efter ytterligare utredning inkomma till Kungl. Maj:t med förslag angående tappningen.

Ingen av remissinstanserna har ifrågasatt att de områden inom nationalparken som påverkas av regleringsföretaget skall brytas ut ur parken.

Departementschefen

Stora Sjöfallets nationalpark avsattes genom beslut av 1909 års riksdag i syfte att bevara ett högnordiskt fjällandskap i dess naturliga tillstånd. För att göra det möjligt att reglera sjöarna längs nationalparkens mitt från Lilla Sjöfallet väster ut — de s. k. Suorvasjöarna — utbröts dessa sjöar jämte vissa uppdämningsområden och erforderligt byggnadsområde ur nationalparken enligt beslut av 1919 års riksdag. I anslutning härtill meddelade Kungl. Maj:t vissa föreskrifter angående tillämpning av för nationalparker gällande bestämmelser inom de utbrutna områdena.

Suorvasjöarna har hittills varit föremål för tre regleringar enligt beslut av vattendomstol åren 1927, 1939 och 1963. För att möjliggöra den tredje suorvaregleringen — genom vilken dämningssgränsen höjdes över den nivå som förutsatts vid utbrytningen år 1919 — och reglering av sjön Satisjaure medgav 1962 års riksdag vissa intrång i nationalparken, dock utan att någon ändring av parkens gränser tills vidare skulle företas. Vidare be-myndigade riksdagen Kungl. Maj:t att, om så senare kunde anses motiverat, medge intrång i nationalparken för en kraftstation vid Vietas och därmed sammanhängande till- och avloppsleder samt för tillfartsvägar och kraftledningar. Sedan Övre Norrbygdens vattendomstol därefter genom del-dom den 17 juni 1964 lämnat vattenfallsstyrelsen tillstånd att på vissa villkor anlägga Vietas kraftstation har Kungl. Maj:t genom beslut den 27 juli 1964 medgett intrång i nationalparken i den mån det erfordrades för att tillståndet skulle kunna tas i anspråk. Såsom villkor för medgivandet har Kungl. Maj:t föreskrivit bl. a., att det varje sommar skall ske en minimitappning från Suorvajaure till Stora Sjöfallet av 100 milj. m³ vatten eller den större vattenmängd som Kungl. Maj:t för viss tid av särskilda skäl kan komma att föreskriva. I samband därmed har Kungl. Maj:t uppdragit åt vattendomstolen att efter ytterligare utredning inkomma till Kungl. Maj:t med förslag angående handhavandet av tappningen till Stora Sjöfallet.

Till följd av utbrytningen år 1919 och den tredje suorvaregleringen har ca 160 km² av nationalparkens areal om ursprungligen 1 500 km² tagits i anspråk. Övervägande delen av den i anspråk tagna arealen utgörs av vattenområde. På grund av Satisjaures reglering och anläggandet av Vietas kraftstation samt därtill hörande väg och kraftledningar kommer enligt beräkningar av vattenfallsverket ytterligare ca 32 km² av nationalparken att tas i anspråk förutom vattenområde.

Såsom förut framgått har vattendomstolen funnit, att den fjärde suorvaregleringen bör tillåtas under förutsättning att frågan om intrång i nationalparken löses. Vad som framkommit vid remissbehandlingen av domstolens skrivelse föranleder inte annat bedömande av tillståndsfrågan än det domstolen kommit till. Förutsättningar synes alltså föreligga att medge regleringen, om frågan om intrång i nationalparken löses. Klart är emellertid att ett medgivande måste förknippas med åtskilliga villkor, avsedda att begränsa och kompensera de skador en reglering otvivelaktigt kan åstadkomma. Vilka villkor som kan bli behövliga kan dock f. n. inte bedömas, bl. a. emedan vattenfallsverket enligt uppgift ännu inte slutfört förhandlingar om ersättningar till mer än den ena av de två samebyar, vilkas näringsutövning berörs av regleringsföretaget. Då utformningen av villkoren för ett tillstånd till regleringen bl. a. är direkt avhängig av resultatet av de pågående förhandlingarna, är det inte lämpligt att nu gå in på frågan om vilka villkor som bör knytas till ett regleringstillstånd. Något beslut av riksdagen i

fråga om tillstånd till regleringen samt villkoren härför fordras emellertid inte. Jag ämnar återkomma till Kungl. Maj:t i dessa frågor.

Såsom framgått av den tidigare redogörelsen kommer genom regleringen intrång i Stora Sjöfallets nationalpark att behöva göras. Vattendomstolen har förutsatt att frågan om regleringens inverkan på nationalparken löses. Denna fråga bör enligt min mening redan nu underställas riksdagen.

Till följd av regleringen kommer enligt gjorda beräkningar ytterligare ca 23 km² av nationalparken att överdämmas. Vidare fordras vissa skadeförebyggande åtgärder inom nationalparken. Dessutom blir det nödvändigt att i viss utsträckning utnyttja parken för uttag av massor som fordras för regleringsanordningarna liksom att anlägga vägar till massuttagen. Regleringsanordningarna kommer att ligga helt inom det år 1919 från nationalparken utbrutna området.

Genom de av statsmakterna medgivna tidigare ingreppen i nationalparken har Suorvasjöarna och Stora Sjöfallet i väsentlig mån redan förändrat sin ursprungliga karaktär. Vid min bedömning av huruvida ytterligare intrång bör få ske har jag tagit hänsyn till föreliggande behov av elektrisk kraft och till att nyttoöverskottet av denna reglering beräknas vara osedvanligt stort, omkring 200 milj. kr. I likhet med bl. a. naturvårdsnämnden och domänstyrelsen anser jag, att naturvårdsintresset i föreliggande situation inte bör utgöra hinder för regleringen. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att medge intrången. Någon ändring av nationalparkens gränser anser jag ej behövas. Utöver vad i vattenmålet kan komma att föreskrivas synes mig för företaget böra gälla följande.

Massuttag inom nationalparken bör begränsas till så få områden som möjligt. Domänstyrelsen bör få i uppdrag att i samråd med statens naturvårdsnämnd närmare besluta om i vilken ordning och omfattning täktplatserna får tas i anspråk och om erforderliga vägar till dessa. Grustäktsavgifter som uttas på grund av massuttagen bör enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande användas för att tillgodose utgifter inom nationalparken som särskilt gagnar renskötseln.

Kammarkollegiet har föreslagit att minimitappningen i Stora Sjöfallet höjs väsentligt. Med anledning härav får jag anföra följande. Kungl. Maj:t har såsom villkor för anläggande av Vietas kraftstation redan föreskrivit att minimitappningen i Stora Sjöfallet, 100 milj. m³, kunde komma att för viss tid höjas om särskilda skäl härför ansågs föreligga. Vidare har Kungl. Maj:t uppdragit åt vattendomstolen att efter utredning avge förslag om hur tappningen i fallet skall handhas. Frågan om vattenframsläppningen i Stora Sjöfallet kommer sålunda att prövas av Kungl. Maj:t. Den avvägning mellan kraftintressena, å ena sidan, och naturvårds- och turistintressena, å den andra, som kan bli påkallad, bör emellertid anstå till dess domstolen avgett sitt förslag.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att medge de intrång i Stora Sjöfallets nationalpark som enligt vad som framgått av det föregående föranleds av den fjärde suorumregleringen.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten